

4. MIALARET, G. Les sciences de l'éducation. Paris, Pressé Universitaires de France, 1976.
5. MICLE, M. I. Satisfacția și performanța. În: *Rev. de psihologie*. Ser. Nouă, 2009, nr. 1-2, p. 75-90.
6. SÎRBU, M. Satisfacția în muncă. *Probleme ale științelor socioumane și modernizării învățământului*. Chișinău., 2012, vol.1, p. 161-164.
7. STAN, E. Profesorul – între autoritate și putere. București, Teora, 1999. 69 p. ISBN 973-20-0319-7.

МОВНА ПОВЕДІНКА ОСОБИ В УМОВАХ БІЛІНГВІЗМУ

Тетяна БЕДОНЬКА-КУГАЛ, *магістр, викладач,
Бельцький державний університет «А. Руссо»*

Summary: *Contact between languages is generally accomplished through bilingualism. The term bilingualism can be also substituted by the word 'influence', or 'interference' or 'loan' as phenomena resulting from language contact. Bilingualism does not necessarily mean exclusive use of two languages by the same person, it is a linguistic interference.*

Key-words: *Ukrainian language, bilingualism, interference, translation, literary language.*

Людина може опанувати кілька мов і це залежить від її здібностей, прагнень і нахилів. Але найдосконаліше вона повинна володіти рідною мовою. Це не тільки тому, що цю мову людина засвоїла змалку, а й тому, що з рідною мовою пов'язані найдорожчі спогади про перше слово, почуте від батьків. Рідна мова не тільки зберігає спогади з власного життя, в ній можна почути голос прашурів, в ній знаходяться перегорнені сторінки історії народу. Мова – це показник свідомості людини й її прояв. З того, як говорить людина, можна уявити загальний розвиток, освіту і рівень культури цієї людини. Мова кожного народу не виявляє собою якоїсь застиглої на століття форми. Як будь-який живий організм, вона з часом зазнає змін під впливом історичних, економічних та політичних умов. Відмирають одні слова, а замість них з'являються нові, які більше відповідають вимогам часу, засвоюються слова від сусідніх народів. Тільки мертві мови (санскрит, латина, давньогрецька та інші) залишаються незмінними.

Історично склалося так, що український народ протягом століть був розкиданий по різних державах, Республіка Молдова не була винятком. Співжиття різних народів на теренах нашої держави не могло не позначитися і на їх мовах. В місцях компактного проживання українців у Республіці Молдова, національна (тобто українська) мова має свої особливості. До нашої мови увійшло багато слів з румунської або з російської мов. Такі взаємодії є цілком природні та неминучі за умов спілкування народів, тому вони не повинні спричиняти негативне ставлення. Зазначену двомовну ситуацію можна назвати рівноважною, оскільки обидві мови побутують тут як рівноцінні та рівноправні. Численна група білінгвів забезпечує потреби комунікації між двома етнічними колективами.

Під білінгвізмом (двомовністю) розуміють володіння двома мовами. Обов'язковою умовою білінгвізму є також досконалість знання обох мов і мислення кожною з них без перекладу з однієї мови на іншу. Якщо між мовами констатується тільки типологічна єдність, то в побудові мовної діакартини світу превалює інтерференція – взаємодія мовних систем за умов бі-

лінгвізму, яка виявляється у відхиленнях від норми і системи однієї мови під впливом іншої. (Супрун 2007: 38)

Мови, якими володіє білінгв, не ідентичні мові людини, що, хоча б і досконало, спілкується тільки однією мовою. На основі структури рідної мови виникає нова структура, яка має певні відхилення від норми. Ці відхилення є наслідком впливу соціальних факторів, характерних для суспільного життя носіїв другої мови і внутрішнього контакту двох мов у мовній практиці білінгвів. Білінгвізм є не тільки соціально-культурною нормою, але і реальним механізмом безконфліктної адаптації етнічних груп до загального соціального життя держави.

Інтерференція як чинник побудови діакритики світу, коли йдеться про взаємодію культур однотипних (за характером художнього мислення, філософськими засадами тощо), культур, що визначаються етнічною і мовною близькістю, стійким і всебічними зв'язками, подібністю історичних доль народів, іншими словами, коли мають на увазі взаємодію культур генетично близьких, становить явище другорядне. (Супрун 2007: 39) Якщо людина не володіє українською літературною мовою, перемішує слова з іншими наявними в державі мовами (з румунською або російською), відмінює слова одної мови за граматичними вимогами іншої, то створюється мовний покруч або суржик. Місцеві українці в усному мовленні вживають слова з румунської та російської мов, вважаючи їх власне українськими словами. Наприклад:

Замість українського слова	Вживають	
	рум. слово	рос. слово
<i>вогнище</i>	<i>ватра</i>	<i>костёр</i>
<i>сукня</i>	<i>рокія/ -е</i>	<i>платье</i>
<i>придане</i>	<i>зейстри/ дзейстри</i>	<i>приданое</i>
<i>курінь</i>	<i>колиба</i>	<i>шалаш</i>
<i>бідний</i>	<i>сарака</i>	<i>бедный</i>

та ін.

Піднесення мови до високого культурного рівня залежить від тих людей, які безпосередньо працюють над нею, тобто від мовознавців, журналістів, дикторів, письменників, працівників видавництва, викладачів рідної мови. Адже від мови наших підручників, газет, науково-популярної й художньої літератури багато залежить, чи мова мільйонів читачів удосконалюватиметься й збагачуватиметься, чи, – як іноді, на жаль, трапляється, – засмічуватиметься. (Антоненко-Давидович 1997: 14)

Оскільки українська мова близька до російської, то багато хто з журналістів гадає, що треба лише надати російським словам чудернацького звукового оформлення, як їхня думка набуде українського втілення. Але близькість двох згаданих мов уявна, бо справжні українські фонетика, вимова, лексика, граматики вельми оригінальні, мають яскраво окреслені національні риси, які людина вбирає з молоком матері й розвиває протягом усього свідомого життя. Від журналістів, які не опанували цих істин, чуємо: *гадання* (замість *ворожіння*, бо *гадання* українською те саме, що й *думання*); *одержувати* або *отримувати освіту, перемогу, колір*, хоч нормальною мовою *одержують*

або *отримують гроші, книжки* тощо, а *освіту дістають / здобувають, перемогу здобувають, кольору набувають*. (Пономарів 2001: 205)

Як відомо, письменник-українець, який пише російською мовою, на час творення, ніби змінює навколо себе духовну атмосферу, але повністю позбутися влади власних естетичних уявлень, традицій, смаків він не зможе ні за яких обставин. Але особливо уважними слід бути, коли доводиться перекладати текст. На перший погляд просте українське слово може мати кілька відповідників російською мовою і навпаки, одному російському слову відповідає декілька українських.

Наприклад:

Укр. слово	Рос. слово
дужка	дужка скобка (грам., матем.)
думка	мысль мнение суждение взгляд
хмара	облако туча
Рос. слово	Укр. слова
ящик	ящик (тара для овочів) скринька (поштова) шухляда (частина меблів)
зоркість	зіркість пильність
общий	загальний спільний
размер	обсяг розмір
краска	фарба барва

Труднощі виникають як при перекладі окремих слів, так і при перекладі словосполучень.

Наприклад:

Рос. словосполучення	Укр. словосполучення
Экзаменационный билет	Екзаменаційний білет
Автобусный билет	Автобусний квиток
Любимая Родина	Любима Батьківщина
Любимый писатель	Улюблений письменник
Международное положение	Міжнародне становище
Вертикальное положение	Вертикальне положення
Положение (состояние) больного	Стан хворого
Художественный образ	Художній образ
Образ действий	Спосіб дій
Образ мыслей	Напрямок думок

Можна помітити, що начебто близькі між собою мови, мають свої особливості, які надають їм національного колориту. Формування мовної культури, а саме усного і писемного мовлення, відбувається поступово і неухильно. Мовна культура передбачає вивчення правил користування лексикою, граматичними формами. Митці слова відшліфовували кожен грань української літературної мови та піднесли її до міжнародного рівня. Уважне ставлення до багатства рідної мови має привчити людину ставитися з повагою і до мови іншого народу і намагатися всіма засобами не порушувати звучання, не стирати яскравість, не обмежувати можливостей кожної мови.

Бібліографія

1. Богдан, Антоненко-Давидович, *Як ми говоримо*, Київ, Українська книга, 1997, 336 ст.
2. Євгенія, Чак, *Барви нашого слова*, Київ, Радянська школа, 1989, 176 ст.
3. Лариса, Масенко, *Мова і суспільство. Постколоніальний вимір*, Київ, КМ Академія, 2004, 164 ст.
4. Л., Супрун, *Індивідуально-авторська двомовність як лінгвокогнітивна проблема* // Мовознавство, 2007, № 6, ст. 37-43
5. Олександр, Пономарів, *Культура слова: Мовностилістичні поради*, Київ, Либідь, 2001, 240 ст.

МЕТОДИЧЕСКАЯ МОДЕЛЬ ФОРМИРОВАНИЯ СОЦИОКУЛЬТУРНОЙ КОМПЕТЕНЦИИ ПОСРЕДСТВОМ ТЕКСТОВ НЕМЕЦКОЙ ПРЕССЫ

Татьяна КОНОНОВА, преподаватель,

Белый государственный университет имени Алеку Руссо

Zusammenfassung: *Das Ziel des vorliegenden Artikels ist es, das methodische Modell der Arbeit an publizistischen Texten zu entwickeln, dem zu Grunde Übungstypologie und Aufgaben vor dem Lesen, während des Lesens und nach dem Lesen liegen. Das Ziel aller drei Etappen der Textarbeit ist die Bildung der soziokulturellen Kompetenz bei den Studierenden der oberen Studiengänge, die Entwicklung der fremdsprachlichen lexikographischen, lexikalisch-semanticen und syntaktisch-semanticen Kompetenzen.*

Schlüsselwörter: *soziokulturelle Kompetenz, publizistische Texte, Aufgaben- und Übungstypologie, Aufgaben vor dem Lesen, Aufgaben während des Lesens und Aufgaben nach dem Lesen der publizistischen Texte.*

Новая парадигма языкового образования в условиях глобализации и интернализации всех сфер жизнедеятельности человека ставит перед Высшей школой задачу подготовки специалистов, не просто владеющих иностранным языком, но способных ориентироваться в поликультурном мире, понимать его ценности и смыслы, взаимодействовать с представителями других культур. Отсюда стала очевидной необходимость формирования у студентов социокультурной компетенции как совокупности знаний, умений и качеств, приобщающих будущего специалиста к пониманию культуры изучаемого языка. Таким образом, необходимость учета образовательных, социально-экономических культурных и коммуникативных потребностей требует включения в учебный процесс текстов газет и журналов как одного из основных источников социокультурных знаний.

Важность использования газетного материала в дидактических целях отмечается в исследованиях таких ученых как, И.Р. Гальперин, Т.Г. Добро-